

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Felsőoktatás szintje	alap, mester	oktatás formája	nappali/levelező	Tanév	2022/2023
-------------------------	-----------------	--------------------	------------------	-------	-----------

Szillabusz

Tantárgy megnevezése	Népi kézművesség
Tanszék	Pedagógia és Pszichológia Tanszék
Освітня програма	
Tantárgy típusa, kreditérték, óraszám, ellenőrzés formája	A tantárgy típusa: választható Kreditek száma: 4 Előadások: 20 óra. Szemináriumok / gyakorlati órák: 10 óra. Laboratóriumi munka: - Önálló munka: 90 óra
Oktató neve, titulusa, e-mail címe	Gabóda Éva adjunktus e-mail: gaboda.eva@kmf.org.ua
A tantárgy kapcsolata más tantárgyakkal	A tantárgy kapcsolódik több tárgykörhöz, főként a művészeti területekhez, mint vizuális nevelés, művészeti alkotómunka, dizájn, de szorosan kapcsolódik a népismeret valamint a történelem tantárgyakhoz is.
A tantárgy célja, feladatai, várható kimeneti eredmények	A "Népi kézművesség" választható tantárgy tematikája segíti a hallgatót a soknemzetiségű Kárpátalja hagyományos népi kultúrájával és életmódjával való mélyebb megismerkedést. Egyrészt a kézművesség a gazdasági élethez és a természeti erőforrások ésszerű felhasználásához kapcsolódik, másrészt - az emberek anyagi és szellemi kultúrájának részeként tükrözi elődeink kreativitását és tudását. Egykor a kézművesség, azaz a falusi/városi kisipari termelés a személyes igények kielégítésére szolgált, a termékek/árucikkek megrendelésre vagy eladásra készültek. Kárpátalján számos kézművestechnika volt honos, mint a szövés, fonás (vesszőből és szalmából, gyékényből), hímzés, népi fazekasság, falmunkálás, gyöngyfüzés, gyapjúfeldolgozás, stb. A "Népi kézművesség" tantárgy a főiskolai hallgatók szakmai képzésébe illeszkedik, mely ismeret elsajátítását követően a leendő

pedagógus maga is jártasságot szerez a népi tárgyalakotás különféle ágaiban, önállóan fog tudni tervezni, kivitelezni használati vagy dísz tárgyakat, tisztában lesz a természeti anyagok felhasználásának sokféleségével, mely ismereteket a későbbi szakmai tevékenysége során át tud majd adni a neveltjeinek úgy az óvodában, mint az iskolában.

A tantárgy célja:

Hozzájárulni a hallgatók művészi ízlésének kialakításához, gazdagítani a tudásukat a népi kézművesség tárgykörben.

Megismertetni a kurzus résztvevőit a népművészet általános jellemzőivel, különösen a népi díszítő- és iparművészetet összehasonlítása révén. Elsajátíttatni a különféle anyagmegmunkálási technikákat, eszközhasználatot. Felhívni a figyelmet az anyag bemutatásakor a népművészeti alkotások esztétikájára, és oktatási értékére.

A program követelményeinek megfelelően a diákoknak:

tudni kell:

- alapvető technikák és anyagok alkalmazását, kompozíciós megoldások kivitelezését;
- a fonál feldolgozásának technikáit: szövés, hímzés és csipke,
- gyöngyfűzés, mint a viseletek kiegészítő dísz, annak szimbolikája;
- a vesszőfonás alaplépéseit, a nyersanyag előkészítésének lépéseit
- a takarékos anyagfelhasználás módját
- a szükséges eszközök balesetmentes használatát

képessé kell válnia:

- a kiválasztott kézművesség technikájának önálló alkalmazására;
- kiválasztani a megfelelő anyagot a gyakorlati munkához;
- az anyagok feldolgozásának gyakorlati kivitelezésére, és technikáinak önálló használatára;
- kreatív munkát végezni a régió néprajzi hagyományai alapján.
- munkadarabok esztétikus tervezésére, kivitelezésére.

Szakmai kompetenciák

Képesség gyakorlati művészi tevékenység végzésére;

Képesség a művészeti örökség elméleti és gyakorlati fejlesztésére, szakmai önfejlesztés a tárgykörrel kapcsolatban, az ukrán és magyar népművészeti értékek megőrzése, továbbadása;

Képesség a számítástechnikai eszközök használatára a kreatív feladatok végrehajtása során;

Képesség kreatív, művészeti és pedagógiai, szervezési és művészeti-esztétikai tevékenységekre, amelyek az egyén szellemi és kulturális fejlődését célozzák;

Képesség a modern művészeti és pedagógiai technológiák alkalmazására az oktatási folyamatban;

Képesség a képzőművészet eszközeinek alkalmazására a gyermekek / diákok esztétikai nevelésének folyamatában;

Képesség a modern technikák és oktatási technológiák alkalmazására a művészet alapjainak elsajátításának minőségének biztosítása érdekében

Várható eredmények a kurzus végén:

Olyan képességek és készségek alakulnak ki, amelyek jól alkalmazhatóak a szakmai tevékenység területén s amelyek a segítenek az önfejlesztő folyamatok megélésében;

Fejlődnek az általános kreatív képességek, fejlődik szintúgy a valóság esztétikai észlelésének felismerése, és a személyes érték-hozzáadás képessége;

Tágul a hallgató világnézete, létrejöhet a művészi irányultság értékeinek felismerése, valamint annak a megértése, hogy a művészet összefügg a természeti és objektív környezettel, az emberi élettel, különösen a modern technológiákkal és a tömegmédiával;

Elsajátíthatják a népművészeti alkotások értelmezési és értékelési képességeit, megtanulják „olvasni” szimbólumrendszerét, kifejezhetik személyes véleményüket;

Gazdagodik művészi és esztétikai tapasztalatuk, bővülnek szakmai készségeik és tudásuk a témakörrel kapcsolatban.

1. Tartalmi modul:

1. Bevezetés. A népi kézművesség szerepe az emberek életében

2. A kézi szövés. Történeti vonatkozások, eszközfejlődés.

3. Kézi szövés állványon. Eszközök és anyagok.

4. Csomózási technikák a népművészetben: makramé, frivolitás

5. Anyagválasztás és eszközismeret a fonalfeldolgozás témakörben: csipke, szövés. Előkészítési folyamattal való ismerkedés

6. Munkadarab/dísz tárgy tervezése, kivitelezése

2. Tartalmi modul:

7. A természet anyagának felhasználása: gyékény- és vesszőfonás. Anyagok és eszközök

8. Fonásai módok, alapanyag előkészítés, eszközök.

9. Egyszerű tárgyak készítése gyékényből: virág, ember- és állatalak, egyszerű játékeszközök készítése

10. Egyszerű tárgyak, használati eszközök készítése vesszőből: kosárka, tálka, csörgő.

Az tantárgy ellenőrzésének és értékelésének kritériumai:	A gyakorlati munkák során megszerezhető maximálisan 60 pont. A beszámoló szigorlaton megszerezhető 40 pont. A beszámoló tételek két (egy elméleti és egy gyakorlati) kérdésből állnak: egyenként 20 pontot érnek).
A tantárggyal kapcsolatos egyéb tudnivalók:	https://kmf.uz.ua/hu/a-foiskola-egysegei/tanszekek/pedagogia-es-pszichologia-tanszek/
Ajánlott szakirodalom:	Balassa Iván - Ortutay Gyula: Magyar Néprajz, 1979. Andrásfalvy Bertalan: Néprajzi alapismeretek. Múzsák Kiadó Bp., 1985. Fél Edit – Hoffer Tamás – Csilléri Klára: A magyar népművészet. Bp., 1969. Kósa László – Szemerényi Ágnes: Apáról fiúra.Móra Kiadó., Bp., 1973 Landgráf Katalin – Szittner Andrea: Kéziszövés. Mesterségek sorozat, Bp., NPI, 1983. Landgráf Katalin: Gyöngymunkák. Planétás Kiadó, 1988 Nagy Mari – Vidák István: Kaskötés, kosárfonás. „Mesterségek”sorozat, Bp., NPI 1980. Nagy Mari – Vidák István: Játékok vízparti növényekből. Móra Kiadó, Bp., 1980 Антонович Є. А. Захарчук Чугай Р. В. Станкевич М. Є. Декоративно-прикладне мистецтво: Посібник. –Львів. 1992, 270 с. 2. Баматюк Олекса. Альбом. – К. 1976. 3. Порадник майстрам народних промислів : О. В. Кулініч , І. Г. Кондакова. – Х.; Інститут соціальної політики регіону, 2016. 48 с. 4. Станкевич М. Автентичність мистецтва. Львів:АФІША, 2004. 185 с. 5. Соломченко О.Г. Народні таланти Прикарпаття. К.1969. 6. Никорак О. Українська народна тканина. Львів: АФІША, 2004. 583 с. 7. Станкевич М.Є. Українське художнє дерево XVI-XX ст. Львів, 2002, 480 с. 8. Гоберман Д.Н. Искусство гуцулов. Москва: Советский художник, 1986. 56 с. 9. Жолтовський П. Художній метал:Історичний нарис. Київ: Мистецтво, 1972. 113 с. 10. Опішне: Українське народознавство. 1998. 160 с. 11. Никорак О. Гуцульська вишивка. Київ:Родовід, 2010. 210 с. 12.